

తెలుగు
క్రీడా జగత్తులో
ఆది పురుషులు
పా వేంకట సుబ్బారావు

సి.కె. నాయుడు

క్రీడారంగ అవతార పురుషుల కోవకు చెందిన క్రీడాగ్రేసరులు ఆంధ్రులలో కొందరు ఉన్నారు. అటువంటి వారిలో ముఖ్యంగా చెప్పదగిన వారు కర్నూల్ సి.కె. నాయుడు. అసలు పూర్తిపేరు కథారి కనకయ్య నాయుడు. ప్రపంచ క్రికెట్ క్రీడారంగంలో చెరగని ముద్రవేసి తనువు చాలించిన మహానుభావుడు. భారత క్రికెట్ చరిత్రలో నాలుగు దశాబ్దాలకు పైగా సర్వతోముఖ ప్రతిభాశాలిగా ప్రముఖ స్థానం వహించారు. క్రికెట్ ఆట ప్రమాణం పెంపొందించడానికి వీరిని మించి మరెవ్వరూ కృషి చేసి వుండలేదు. క్రికెట్ ప్రపంచంలో ఆయన 'సి.కె.'గా పరిచితులు. ఉత్తమ క్రీడాకారునికి వుండవలసిన లక్షణాలన్నింటిని, సృష్టికర్త ఆయనకు ప్రసాదించాడు. శరీర సౌష్ఠ్యంలోనే కాకుండా, వినయ విధేయతలలో కూడా ఆయన మూర్తీభవించిన క్రీడాకారుడు. వారి హస్తాలలో బ్యాటింగ్ ఒక కళగా రూపొందింది. వారి మణికట్టులో మహత్తు వుందంటారు.

నాయుడుగారి పెద్దలు మచిలీపట్నంలో వుంటూ, మకాం నాగపూర్ కు

మార్చారు. 'సి.కె.' గారి జననం 31, అక్టోబరు 1895. కఠారి కుటుంబం నాగపూర్ లో స్థిరపడిన తరువాత, నాయుడుగారు ఏడేళ్ళ ప్రాయంలో ఫుట్ బాల్, హాకీ, టెన్నిస్, అథ్లెటిక్స్ క్రీడలలో ప్రకాశిస్తూ వుండేవారు. చిన్నతనంలోనే షేక్స్ పియర్ నాటకాలలో కూడా పాల్గొన్నారు. పాఠశాలలో చదివే రోజుల్లోనే క్రికెట్ జట్టులో ఆటగానిగా అడుగుపెట్టి, అంతర్జాతీయ భవిష్యత్తుకు పునాది వేశారు. పాఠశాలలో చదివే రోజుల్లో క్రికెట్ క్రీడలో అంతగా రాణించలేదు. నాయుడు గారి తండ్రి 'కేంబ్రిడ్జ్'లో రంజీ సహాధ్యాయులు. సి.కె.కు క్రికెట్ క్రీడలో మెలుకువలను తెలుపవలసిందిగా తండ్రికి సలహా యిచ్చారు. ఆ సలహా మేరకు నాయుడు గారి తండ్రి నాగపూర్ లో ఉన్నప్పుడు, క్రికెట్ క్రీడను గురించి క్లుణ్ణంగా తెలియచేశారు. రోజూ బాగా వ్యాయామం కూడా చేయించారు. తండ్రి ఆదేశంమేరకు నాయుడుగారు క్రికెట్ క్రీడలో కృషి చేశారు.

భారతదేశంలో ప్రప్రథమంగా బొంబాయిలో ఆనాటి గవర్నర్ లార్డ్ హారీస్ ప్రతి సంవత్సరం ఆంగ్లేయులు, పార్సీల జట్లమధ్య పోటీలను ప్రారంభించారు. 1907 వ సంవత్సరం హిందువుల జట్టు ఏర్పడడం వల్ల మూడు జట్లమధ్య పోటీ జరిగినది. 1912 లో ముస్లిమ్స్ జట్టు ఏర్పడగా, నాలుగు జట్లకు పోటీలు జరిగినవి. 'సికె' గారికి ప్రప్రథమంగా 1916 వ సంవత్సరం హిందువుల జట్టులో ప్రవేశం లభించుట వల్ల ప్రథమ శ్రేణి క్రికెట్ పోటీలలో పాల్గొనే అవకాశం లభించింది. 1923 లో బొంబాయిలో జరిగిన నాలుగు జట్ల పోటీలలో ఆంగ్లేయులు, హిందువుల జట్లు తుది పోటీకు నిలబడ్డవి. ఆ పోటీలో ఆంగ్లేయులు 481 పరుగులు చేయగా, హిందువుల జట్టు 475 పరుగులు చేసింది. అందులో సి.కె. గారు 76 పరుగులు చేశారు. 1926-27 లో యమ్.సి.సి. జట్టు భారతదేశంలో పర్యటించినపుడు నాయుడు గారు బొంబాయిలో హిందువుల జట్టు తరపున యమ్.సి.సి. జట్టుతో ఆడుతూ ఒక యిన్నింగ్స్ లో 11 సిక్సర్స్ కొట్టారు. ప్రేక్షకులు ఆనందోత్సాహంతో 'సిక్సర్ కొట్టండి' అని నినాదాలు చేసేవారు.

ప్రప్రథమంగా బ్రిటన్ లో పర్యటించిన భారతజట్టుకు నాయకత్వం వహించారు. ఇదే విదేశాలలో పర్యటించి టెస్ట్ తొలిపోటీలలో పాల్గొన్న భారత జట్టు. ప్రప్రథమ టెస్ట్ పోటీ లార్డ్స్ లో ఇంగ్లండ్ జట్టుతో 25,

27, 28 జూన్, 1932 లో జరిగింది. అదే సంవత్సరం బర్మింగ్ హామ్స్ లో పోటీ చేసినప్పుడు నాయుడుగారు అరు సిక్సర్స్, పదమూడు బౌండరీలు చేశారు. ఒక బంతి మాత్రం ఆటస్థలం ప్రక్కన ఉన్న వదిలో పడింది. స్వాన్ సె పోటీలో సి.కె. గారి 50 పరుగుల దగ్గర, వెయ్యి పరుగులు పూర్తి చేసారని ప్రకటించారు. ఆ పోటీలో 67 పరుగులు చేసారు. సెంచరీలు చేసిన సన్నివేశాలు చాలా ఉన్నాయి. 1933-34 లో ఇంగ్లండ్ జట్టు భారతదేశ పర్యటన చేసి, మూడు టెస్ట్ పోటీలలో పాల్గొన్నది.

మొదటి టెస్ట్ పోటీ బొంబాయి జింఖానాలో 15 నుండి 18 డిసెంబరు 1933 లో జరిగింది. ఆ తర్వాత రెండు టెస్ట్ పోటీలు కలకత్తా, మద్రాసులలో జరిగినవి. 1936 లో ఇంగ్లండ్ పర్యటించిన భారత జట్టుకు విజయనగరం మహారాజకుమార్ (విజ్ఞి) నాయకులు. ఆ జట్టులో సి.కె. గారు కూడా ఉన్నారు. ఆ పర్యటనలోని చివరి టెస్ట్ పోటీ ఓవర్ లో జరిగింది. అందులో సి.కె. 81 పరుగులు చేశారు. అప్పటికి వారి వయస్సు 41 సంవత్సరాలు. 1932 వ సంవత్సరం ప్రపంచ మేటి ఆటగాళ్ళ అయిదుగురిలో వీరు ఒకరు. ఆ ఘనత లభించినప్పుడు అంతటివాడు కావడానికి కారకులు తన తండ్రిగారేనని పెద్దలకు, పత్రికా ప్రతినిధులకు తెలియచేసుకున్నారు.

రంజీట్రోఫీ పోటీలలో 1938 వరకు సెంట్రల్ యిండియా జట్టుకు నాయకత్వం వహించారు. సి. కె. గారి క్రికెట్ ప్రతిభను గుర్తించి, ఇండోర్ కు చెందిన మహారాజా టుకోజీరావ్ హోల్కర్, నాయుడు గారిని సైనికదళం కెప్టెన్ గా నియమించారు. 1941 నుండి హోల్కర్ క్రికెట్ జట్టుకు నాయకత్వం వహించారు. వీరి నాయకత్వంలో హోల్కర్ క్రికెట్ జట్టు రంజీట్రోఫీ పోటీలలో ఒక ప్రత్యేక స్థానం అలంకరించింది. 1945-46, 1947-48, 1950-51, 1952-53 సంవత్సరాల్లో రంజీ ట్రోఫీ పోటీలలో విజయం సాధించగా; 1944-45 1946-47, 1949-50, 1951-52 సంవత్సరాల్లో ద్వితీయ స్థానం పొందింది. రంజీ ట్రోఫీ పోటీలలో 1943-44 సం. యునైటెడ్ ప్రావిన్స్ తో ఆడుతున్నప్పుడు 102 పరుగులు, 1944-45 లో బెంగాల్ జట్టు మీద 141 పరుగులు, 1945-46 లో అర్ధాంతర పోటీలో మైసూరు జట్టు మీద 101 పరుగులు, తుది పోటీలో బరోడా జట్టు మీద 200 పరుగులు చేసి,

సెంచరీల 'సి.కె.' అనిపించుకున్నారు. 50 వ ఏట రంజీ పోటీలలో 200 పరుగులు చేయడం నాయుడుగారి అద్భుత శక్తికి, పటిమకు తార్కాణం.

1951 వ సంవత్సరంలో పూర్వాంధ్ర క్రికెట్ అథిరథులు ఆంధ్రా క్రికెట్ సంఘం స్థాపన విషయం ఇండోర్ లో వున్న నాయుడు గారికి తెలియజేశారు. వెంటనే ఆయనగారు ఆనందంతో ఆమోదం తెలియజేశారు. ఈ విషయాన్ని మద్రాసు రాష్ట్రసంఘం, క్రికెట్ బోర్డుకు తెలియజేశారు. వెంటనే ఆమోదం లభించలేదు. ఒకటి, అక్టోబరు 1953 సంవత్సరం పూర్వాంధ్ర ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడగానే, రాష్ట్ర క్రికెట్ అసోసియేషన్ స్థాపనకు ఆమోదం లభించింది. 5, ఫిబ్రవరి 1953 న పూర్వాంధ్ర క్రికెట్ సంఘ స్థాపన నాయుడుగారి చేతిమీదుగానే గుంటూరులో జరిగింది. ఆరవ తేదీ, సి.కె., సి.యస్. జట్ల మధ్య ఒక్క రోజు క్రికెట్ గుంటూరులో జరిగింది. ఆ రోజు ఆయనగారి ఆటతీరు చూస్తుంటే యువకులు ఆయన ముందు తేలిపోయారు. అప్పటికి ఆయన వయస్సు 58 సంవత్సరాలు. రంజీట్రోఫీ పోటీలలో ప్రప్రథమంగా పాల్గొన్న పూర్వాంధ్ర రాష్ట్రజట్టు నాయకత్వం బాధ్యత నాయుడుగారి మీద పడింది. ప్రప్రథమ లీగ్ పోటీ పూర్వాంధ్ర, మైసూరు జట్లమధ్య బెంగళూరులో 28, 29, 30 నవంబరు, 1953 న జరిగింది. సి. కె. గారు రెండవ యిన్నింగ్స్ లో 86 నిమిషాలు బ్యాట్ చేసి 74 పరుగులు చేశారు. అందులో సిక్సర్ పది బౌండరీలు.

ఉన్నత శ్రేణి క్రికెట్ పోటీల నుండి విరమిస్తున్నట్లు 23 నవంబరు, 1953 న ప్రకటన చేశారు.

సుప్రసిద్ధ బ్రిటీష్ ఆటగాడు శ్రీ జాక్ హారబ్స్, 'సి.కె.ను నేను మరచలేను. సర్వతోముఖ ప్రతిభాశాలురలో ఆయనను మించిన వారులేరు అని కీర్తించారు.

శ్రీ జార్జ్ డక్ వర్త్ 'సి.కె. ప్రపంచ గొప్ప క్రికెటర్లలో ఒకరుగా పరిగణిస్తారు' అని అన్నారు.

'ఇండియాలో క్రికెట్ ఆట ప్రయాణం పెంపొందించడానికి సి.కె.ను మించి మరెవ్వరూ కృషి చేసి వుండలేదు' అని విజయనగరం మహారాజ కుమార్ అన్నారు.

'ప్రపంచ అగ్ర బ్యాట్స్ మన్ లలో కనకయ్య ఒకరు' అని డా. సుబ్బారాయన్ ప్రశంసించారు.

శారీరకంగా కలిగిన బాధను సైతం బాహ్యంగా వ్యక్తం చేయకుండా గోప్యంగా అనుభవించడమే ఆయన విశిష్ట లక్షణం. క్రికెట్ మైదానంలో అనేక పర్యాయములు దెబ్బలు తిన్నారు. అవి తీవ్రమయినప్పటికీ, ఆయన వాటిని గురించి ప్రచారం చేసుకోలేదు. క్రమశిక్షణను నిష్ఠగా పాటించారు. జట్టు నాయకులుగా వుంటూ, సహచరులను కూడా యిదే విధంగా పాటించాలని కోరారు.

1961-62 కలకత్తాలో భారత్, ఇంగ్లండ్ క్రికెట్ జట్లమధ్య పోటీ జరుగుతున్న సందర్భంలో సికె గారిని ప్రముఖ క్రీడా వ్యాఖ్యాత, రచయిత శ్రీ యస్. సన్వాల్ కలిసే భాగ్యం లభించింది. కామెంటర్ల బాక్స్లో సి.కె. గారితో ఎంత సేపు సంభాషించినా జీవిత సంద్యాకాలంలో సి.కె. అనుభవించిన యిక్కట్లకు ఆయన ముఖ కవచికలలో కాని, మాటలలో కాని సన్వాల్ గారికి చింత గోచరించలేదు.

టెస్ట్ మ్యాచ్ నిర్వాహకులు ఒకనాటి క్రికెట్ యోధుని పట్ల చిన్నచూపు చూడడము శ్రీ సన్వాల్ గారు గ్రహించి ఎంతగానో బాధపడ్డారు. శ్రీ సన్వాల్ గారితో 'బాధ పడడం ఎందుకండీ - నా యిన్నింగ్స్ పరిసమాప్తి జరిగింది. ఆటలో నిమగ్నమైన వారి దృష్టిని - నేను చెదర్చకుండా వుండడం మంచిది కదూ?' అని హుందాగా అన్నారు.

ఒక సందర్భంలో పత్రికా ప్రతినిధులు సి.కె. గారిని 'మీరు క్రికెట్ కాకుండా యింకా ఏ క్రీడలో కృషి చేసారు?' అని అడిగారు. దానికి ఆయన సమాధానం 'మీరు ఏ క్రీడలలో కృషి చేయలేదు? అని అడిగి వుంటే బాగుండేది' అని అన్నారు.

1964 వ సంవత్సరం మధ్యప్రదేశ్ క్రికెట్ సంఘం పాకిస్తాన్ క్రికెట్ జట్టు గౌరవార్థం ఇండోర్లో ఏర్పాటు చేసిన సన్మాన సభలో సి.కె. గారికి 'క్రికెట్ పిత' బిరుదును ఇచ్చారు. పాకిస్తాన్ జట్టు నాయకులు శ్రీ ఫజల్ అహమ్మద్, నాయుడుగారి పట్ల తనకున్న గురుభక్తిని వెల్లడిస్తూ, నాయుడుగారి శిష్యురికం వల్లనే తన క్రీడా కౌశల్యం పెంచుకున్నానని తెలియచేశారు. జట్టు మేనేజర్ శ్రీ జహంగిర్ ఖాన్ కూడా సి.కె. గారి మీద ఉన్న భక్తిని వెల్లడించారు.

1956 వ సంవత్సరంలో భారత ప్రభుత్వం శ్రీ కరారి కనకయ్య నాయుడు గారికి, భారతీయ క్రికెట్ కు వారు చేసిన సేవకు ప్రశంసాచిహ్నంగా 'పద్మ భూషణ్' బిరుదును ఇచ్చి సత్కరించింది.

క్రీడా రంగంలో క్రమశిక్షణకు ఎంత ప్రాముఖ్యం ఇచ్చారో ఇంటా, బయట కూడా అంతే ప్రాముఖ్యత యిచ్చారు. ఆయన గృహం ఒక స్వర్గసీమ. ఇంట్లో వాళ్ళు ఎక్కడికయినా బయటకు వెళ్ళాలంటే, నాయుడుగారికి చెప్పి వెళ్ళాలి. ఇంటిని పరిశుభ్రంగా వుంచాలి. ఇంట్లో ఒక చిన్న కాగితం ముక్క కిందపడివుంటే సహించేవారు కారు. దర్వాజాలు, కిటికీలు, రోజూ తుడిచి శుభ్రంగా ఉంచాలి. ఇంటి కాంపౌండ్ లో వున్న చిన్న తోట అందంగా కనిపించాలి. తెల్లవారగానే యింట్లో అందరూ నిద్రలేచి ఎవరి పనులు వారు చేసుకోవాలి. ఎవరయినా లేవకుండా పడుకొని వుంటే 'ఏదైనా అనారోగ్యమా?' అని అడిగేవారట. ఇంట్లో నిశ్శబ్దం పాటించాలి. రేడియో పెట్టుకుంటే, చిన్నగా వినపడేటట్లు పెట్టుకోవాలి. నాయుడుగారి కాలకృత్యాలు తీర్చుకొని యింటి చుట్టూ పరిశీలనకు బయల్దేరేవారు. ఆయనలా వెళ్తుంటే యింట్లో అందరికీ హడలే. నిత్యం గ్రంథ పఠన చేసేవారు.

నాయుడుగారికి సంగీతమంటే ప్రాణం. వారి యింట్లో అన్ని వాయిద్యాలు వుండేవి. శాస్త్రీయ సంగీతం అంటే అభిలాష జొస్తే. సంగీత ఉపాధ్యాయులను పిలిపించి ఇంట్లోవాళ్ళకు సంగీతం నేర్పించారు. సైగల్ మరియు కన్నన్ దేవి పాటలు అంటే యిష్టం. విడుదల అయిన వారి రికార్డులను, క్యాసెట్లను తెప్పించి ఇంట్లో వినేవారు. కె. సి. డే గారి భజన కీర్తనలు అంటే మరీ ఇష్టం. వారి రికార్డులను కూడా కొన్నారు. నాయుడు గారు ఒక పర్యాయం కలకత్తా వెళ్ళినప్పుడు సైగల్ గారిని కలిసే భాగ్యం కలిగింది. నాయుడు గారు మహానందభరితుడై వారి గానం వింటూ ఒకరోజు వారితోనే గడిపారు.

నాయుడు గారికి దైవ చింతన కూడా ఎక్కువే! ఆయన గారి ఆరాధ్యదైవం శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ. శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ భక్తి గీతాలను ఆలాపిస్తూ ఆరాధించేవారు. క్రికెట్ రంగం నుండి విరమించిన తర్వాత దైవ కార్యక్రమాలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యిచ్చారు.

14, నవంబరు 1967 వ తేదీ ఏకాదశి. ఆరోజు నాయుడుగారి భార్య ఉదయం నుండి శాస్త్రోక్తంగా తులసి పూజ చేశారు. దొడ్లో వున్న తులసి తోటలో సాయంత్రం దాకా పూజా కార్యక్రమాలు జరిగాయి. నాయుడుగారు ఆనందోత్సాహంగా పూజా వేడుకలను తిలకించారు. కొద్దిగా చీకటి పడిన తర్వాత, ఒంట్లో బాగోలేదని చెప్పి మంచం మీద పడుకున్నారు. ఇంట్లో వాళ్లు అందోళన చెంది డాక్టరుకు కబురు చేశారు.

డాక్టరు వచ్చి పరీక్షించి, నాయుడుగారికి ఏమీ లేదని చెప్పి వెళ్ళారు. అదే రాత్రి భార్య ప్రక్కనే ఉండగా, నాయుడుగారు నిర్భయంగా ఆనందంగా శ్రీకృష్ణపరమాత్మలో ఐక్యమయ్యారు.

నాగపూర్లో సి.కె.గారి శిలా ప్రతిమను మహారాష్ట్ర క్రీడల మంత్రి శ్రీ వన్నెడే ఆవిష్కరించారు. నాయుడు గారికి గొప్ప పేరు తెచ్చిన ప్రదేశంలో వారి శిలా స్థాపాన్ని నెలకొల్పడం గొప్ప విశేషం. ఆ రోడ్డుకు సి.కె. రోడ్డు అని పేరు పెట్టారు.

★ ★ ★